

samo neke skladbe posvetili tom zboru nego su i osobno došli u Dubrovnik da čuju njegove izvedbe i sudjeluju u njegovu radu. Ipak, ne može se a da se ne spomene osnivač i dugogodišnji dirigent, upravo duša Zbora, pok. *Antun Givanović*, koji je sve svoje sposobnosti u potpunosti posvetio tom umjetničkom tijelu, što ga je neumorno i predano vodio sve do smrti godine 1961. Također se ne smije prešutjeti zasluga stalnih orguljaša (i skladatelja) *prof. Frane Lederera*, *o. Jordana Viculina* i *o. dra Jordana Kuničića*, kao i suradnju češkog skladatelja *J. V. Vrutickog*, koji je u Dubrovniku djelovao između dva rata.

Naravno, duga bi bila lista onih, koji su svojim povremenim sudjelovanjem pridonosili radu Zbora bilo kao orguljaši, bilo kao vokalni ili instrumentalni solisti, a da se i ne spominju zaslužni članovi samog Zbora. Među onima, koji se ipak ne bi smjeli prešutjeti, nalaze se i današnji regens chori *don Miho Demović* i orguljašica *prof. Margita Cetinić*.

Tijekom proteklih pedeset godina Zbor je, djelujući u duhu Cecilijanskog pokreta, izveo golemi broj različitih duhovnih skladbi (mise, rekvijemi, moteti, himne, litanije itd.), umjetnički vrijednih, a liturgijski primjernih, čime je crkvenoj glazbi u Dubrovniku pribavio dostojno mjesto. Na njegovu repertoaru našao se i znatan broj svjetovnih djela, što su izvođena na raznim javnim koncertnim priredbama i prigodnim svečanostima. Uz skladbe velikih svjetskih majstora Zbor je ravnopravno izvodio i djela hrvatskih skladatelja, davši tako vrijedan prinos njegovanju domaćega crkvenog glazbenog stvaralaštva.

Od osnutka do danas kroz Zbor je prošlo na stotine pjevača, *»i to iz svih slojeva građana, od studenata, učenika, domaćica, zanatlija do visokih gradskih otaca*«, koji su iz ljubavi prema crkvenoj glazbi žrtvovali svoje slobodno vrijeme i Crkvenom pjevačkom zboru posvetili najljepše godine života, stvorivši tako *»jedinstveni pjevački repertoar visoke umjetničke vrijednosti*«, kako je istaknuo u pozdravnoj riječi don Miho Demović, koji je prije same izvedbe, mjesto oboljelog člana utemeljitelja, poznatog dubrovačkog kazališnog glumca *Lina Sapra*, prikazao povijest Zbora u svjetlu tisućgodišnje tradicije dubrovačkog crkvenog pjevanja. U duhu te tradicije, on je pozdravio i vokalne soliste iz Splita — sopranisticu *Cynthiju Hansell-Bakić* i mezzosopranisticu *Biserku Anić-Belković*, članice Opere splitskog Hrvatskoga narodnog kazališta, basa *don Antu dra Kusića* — i iz Sinja tenora *o. fra Josipa prof. Solda*, *»koji su nam došli uzveličati iznimnim pjevačkim sposobnostima ovaj naš jubilej i festu sv. Vlaha, kao što su nam stoljećima dolazili eminentni umjetnici sa svih strana svijeta*«.

Treba priznati da nije bilo pogodnijeg djela, kojim bi se na tako svečani način obilježila pedeseta obljetnica mješovitog pjevačkog zbora dubrovačke stolnice od Händelova *»Mesija*«, ali možda ni teže skladbe, u čije je savladavanje trebalo uložiti mnogo truda. Dubrovački slavljenci, svjesni i vrijednosti djela i složenosti partiture, kao i značenja obljetnice, uz sudjelovanje već navedenih vokalnih solista, uz suradnju dubrovačkih glazbenika, uz orguljsku pratnju *prof. Margite Cetinić*, a pod ravnanjem don Mihe Demovića, ostvarili su, u granicama svojih mogućnosti, kvalitetnu izvedbu. Najstarijim članovima Zbora, od kojih neki pjevaju već punih pedeset godina, kao, na primjer, *Nevenka Tomović*, *Josip Kovačević* i *Branko Pejović*, ona će ostati u sjećanju kao dostojan završetak jednog nadasve plodnog i uspješnog razdoblja dubrovačkog crkvenog pjevanja, a onim najmlađima bit će zasigurno stalni podstrek za, nadajmo se, još djeleotvorniji i plodonosniji rad.

Slavljeničku izvedbu Händelova *»Mesije*« pamtit će jamačno i mnogobrojni posjetitelji jubilarnog koncerta. Ali slavljenci će ostati u sjećanju ne samo svojih sugrađana nego i brojnih Sinjana. Naime, samo nekoliko dana poslije proslave u Dubrovniku, mješoviti pjevački zbor dubrovačke stolnice, uz sudjelovanje istih solista iz Splita i Sinja, izveo je *»Mesiju*« 22. veljače 1976. i u obnovljenom svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske. Ta je izvedba ocijenjena kao izvanredan događaj ne samo u sinjskom crkvenom nego i kulturnom ži-

votu, koji će se dugo, dugo pamtili. To je možda i najljepša čestitka članovima mješovitog pjevačkog zbora dubrovačke stolnice u povodu njihova pedesetgodišnjeg plodnog i primjernog rada. Može se još samo poželjeti da i dalje tako nastave.

Ivan Bošković

Janaček i njegova opera »Iz mrtvog doma«

»Iz mrtvog doma« je slabija opera od »Jenufe« i pvo svojim glazbenim i dramaturškim kvalitetama. Ako se godinama Opera HNK nije odlučivala postaviti jednu »Jenufu« u vrijeme kada je Marijana Radev bila na vrhuncu svoje karijere, ne vidim razloga za postavljanje jednog slabijeg djela genijalnog češkog skladatelja. Pojedina poglavlja iz istoimenog romana Dostojevskog pretočio je Janaček u glazbu koja u prvi plan stavlja ekspresiju i govornu riječ, kako bi na taj način mogao potcrtati dramatiku i sudbine onih koji su osuđeni na progonstvo u Sibir i koje drugi ljudi ne bi smjeli zaboraviti. Cijela radnja se vrti oko tri duže priče s napomenom da je glavni protagonist narod koji će na kraju u nekoj vrsti apoteoze doživjeti svoje oslobođenje i svijetle trenutke slobode. Janaček se dosta služi simbolima, pa tako kraj i ispada pomalo naivno i neobjašnjeno. Gost iz Praga Jan Kačer uz sudjelovanje mnogobrojnih solista i članova zbora pokazao je velik smisao za masovne scene u koje su upletene sudbine glavnih protagonista. Zbor je nakon dugog vremena ponovno dokazao da se u njegovim redovima krije dosta istinskih umjetnika. Od mnogobrojnih solista koji su pjevali tekst u prijevodu Predraga Jirsaka ističem posebno izvrsnog Josipa Novosela, zatim Vladimira Ružđaka u velikoj ariji, Pjera Filipija, Ivana Stefanova, Nonija Zuneca i Duška Kukovca u discipliniranim vokalno-glumačkim kreacijama koje su se lako uklapale u cjelinu. To je svakako i zasluga dirigenta Jovana Šajnovića koji je uložio mnogo truda u rad s orkestrom i pridonio vještim usaglašavanjem solističkih i zbornih dionica jedinstvu predstave. Ističem i operni debut mladog baritona Nevena Belamarića, kao i vrlo uspjele kostime Ljubice Wagner i scenografiju Otakara Schindlera. U pantomimi su sudjelovali i dramski umjetnici Franjo Štefulj i Amir Bukvić, kao i članovi karate kluba »Tempo«.

Šteta što ovakav podvig već na samoj premijeri nije imao odjeka u gledalištu.

Siniša Hrestak

»Hoffmannove priče« trebaju biti postavljene kao bajka

Već nekako ulazi u modu da dramski redatelj u Operi Hrvatskog narodnog kazališta postavljaju operna djela. Moram priznati da su takvi pokusi do sada dali uglavnom vrlo mršave rezultate (sjetimo se one Šarčevićeve katastrofalne režije Verdijeve opere *»Krabuljni ples*«). Svemu ovome pridružilo se i redatelj Božidar Viočić svojom vizijom Offenbachove opere *»Hoffmannovih priča*«. Treba znati da i nije tako jednostavno postaviti na scenu ovu operu koja od redatelja u prvom redu traži rafiniranu maštu. Cijela redateljska koncepcija treba biti upravljena prema ostvarenju zamisli o bajci koja i u scenografskim rješenjima i u kostimografiji mora biti na istoj valnoj dužini kao i redateljeve namjere. Eto, te zajedničke valne dužine u najnovijoj zagrebačkoj realizaciji *»Hoffmannovih priča*« nije bilo. Kostimi Zlatka Boureka svojim specifičnim i poznatim slikarskim postupkom nisu odgovarali ovoj operi od samog početka do kraja. Oni su zapravo s vrlo šturom i nemaštovitim scenografijom Zvonimira Lončarića najviše doprinijeli tome da bajka bude potpuno zbrisana. Već dugo nisam u redateljskom, scenografskom i kostimografskom postup-

ku vidio lošije rješenja (i smješnije) nego što je to bio riješen treći čin (Venecija). One nesretne gondole, ulaženje Giuliette, njezini kostimi koji su sličili barskoj dami, a ne mletačkoj kurtizani, onaj diletantski namaz koji je trebao gledaocima dočarati Veneciju, itd., samo su nekoliko primjera pravog neumjetničkog neukusa. Još treba spomenuti i onaj mrtvački ples u prizoru s Antonijom za koji već ne mogu pronaći pravi izraz negodovanja.

Obično su reprizne predstave novopostavljenog djela uvijek bolje od premijera, no međutim to nije slučaj u našoj Operi u Zagrebu. Dulja stanka može doprinijeti da pjevači jednostavno operu »zaborave«. Dirigent Jovan Šajnović, koji po nekakvom nepisanom vlastitom pravilu preuzima sve nove premijerne predstave, nije mnogo mogao učiniti s lošim orkestrom koji nikako da dođe na zelene grane. Pjevači (Čigoj, Marić, Klarić, Bohanec, Petrušaneć, Podolšak) rješavali su svoje komplicirane uloge onako kako su to znali i umjeli, što je vrlo često dovelo upravo do čudovišnih rezultata i u glumačkom i u glasovnom pogledu. Zato nas je zadivio u posljednjem činu ponovno Franjo Paulik svojom arijom, možda jedinom iskrom pravog opernog umijeća, linijom kojom je trebalo krenuti u realizaciji ove opere. Sve u svemu, neuspjela predstava koja neće zakoraknuti u novu opernu sezonu. Šteta!

Siniša Hrestak

Labuđi pjev jednog orkestra

Uz zadnji(?) koncert splitskog mandolinskog ansambla »Samonikli«

Koncert mandolinskog ansambla »Samonikli«, održan u Splitu 13. svibnja 1976., jamačno je bio zadnji (javni) nastup tog orkestra. Osnovan 4. prosinca 1968. u splitskoj osnovnoj školi »Bruno Ivanović«, orkestar »Samonikli«, zaslugom svog osnivača i višegodišnjeg ravnatelja Marina Katunarića, uspješno je ispunjavao prazninu koja je nastajala na razmeđu između koncerata profesionalnih glazbenih tijela i priredaba zabavnog značaja, sudjelujući na različitim prigodnim svečanostima, uveličavajući razna slavlja i tomu slično, obnavljajući i promičući muziciranje na tim osebnim žičanim glazbalima, nekad tako popularnim i obljubljenim u južnojhrvatskim stranama.

U početku vrlo brojan (120 članova), mandolinski orkestar (danas ansambl) »Samonikli« već je u prvoj godini rada (iako u smanjenom opsegu — 56 članova) postigao zaslužni uspjeh, osvojivši prvo mjesto na Varaždinskom festivalu. Međutim, mjesto da taj uspjeh bude poticaj za još plodniji rad, za još veću brigu i pomoć pozvanih, orkestar je naišao na potpunu i nezasluženu nebrigu mjerodavnih, što je dovelo do stalnog osipanja članstva i postepenog odumiranja. No, i pored tih nedaća, ljubav prema glazbi i zajedništvu održala je najustrajnije i najodanije, ali, nažalost, malobrojne članove na okupu, poticala ih na samoprijegoran rad i budila nadu u dolazak njihovih »pet minuta«. Ali, te minute nisu došle.

Prepušteni sami sebi, bez potrebnih sredstava za nesmetanu djelatnost, bez odgovarajuće dvorane za pokuse, oni su uporno vježbali, selili od nemila do

nedraga, povremeno nastupali, čekali i dočekali — zadnji koncert. Pred ne baš brojnom publikom u Umjetničkom salonu u Krešimirovoj ulici odsvirali su svoj labuđi pjev, nenametljivo dokazavši kako je uistinu neoprostivo što jedna dobra zamisao, utemeljena na ljubavi prema umjetnosti, zajedničkom radu i drugarstvu — prema čovjeku, nije naišla na svoj odjek, što je ostala glas vapijućeg u pustinji.

Mandolinski ansambl »Samonikli« na svom je zadnjem koncertu pokazao da — unatoč svemu — posjeduje sve potrebite preduvjete za dobro i primjerno muziciranje, da im izvedbe mogu dostići stupanj kvalitetne interpretacije i da njihovo sviranje sasvim lijepo i ugodno zvuči. Posjetitelji njihova zadnjeg koncerta, slušajući »Fine fleur« J. Albina, Fugu u F-duru J. S. Bacha, Simfoniju u C-duru (»Sinjsku«) J. Bajamontija, »Mjesečevu sonatu« L. van Beethovena, Contranzu iz Dubrovnika i Stare splitske plesove M. Katunarića, »Razgovor« R. Matza, Andante J. Rheinbergera, »Sogno« G. Sartotija, Andante iz IV. simfonije u F-duru L. Sorkočevića i Koncert za gitaru i orkestar u D-duru A. Vivaldija, u to su se uistinu mogli uvjeriti.

»Samoniklima« sada ostaje samo »njihova konoba« kao pokusna i koncertna dvorana, sviranje za vlastito zadovoljstvo, slučajni namjernici kao najzahvalnija publika i uspomene na jedno nezaboravno razdoblje drugarskog života, ispunjeno zajedničkim brigama i strepnjama, ali i zajedničkim radostima i uspjesima.

Ivan Bošković

Umrla prof. Dora Bakotić

U Splitu je 14. srpnja 1976. preminula prof. Fedora Dora Bakotić, glazbeni pedagog i dugogodišnji korepetitor Opere splitskoga Hrvatskoga narodnog kazališta.

Rođena u Zadru 18. prosinca 1907., pok. Dora Bakotić glazbu je najprije učila u Splitu, a zatim studirala solo-pjevanje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Marije Kostrenčić. Iako je nakon završenog studija započela koncertnu karijeru (imala je nekoliko uspješnih nastupa u Zagrebu, Splitu i Šibeniku uz glasovirsku pratnju Borisa Papandopula), iako je kritika »u njenom glasu otkrila sve odlike jednog suptilno njegovanog soprana i profinjene sposobnosti jedne seriozne i visoke muzičke naobrazbe«, iako je pokazivala sklonosti i prema opernom kazalištu (na splitskoj pozornici nastupila je kao O Lio San u opereti »Viktorija i njezin husar« Pála Abraháma, a spremala je i ulogu Gilde u Verdijevu »Rigolettu), Dora Bakotić se ipak prvenstveno posvetila pedagoškom pozivu. Kao profesor glazbe i pjevanja djelovala je u nekoliko splitskih škola, postizujući uspjehe i kao pedagog i kao reproduktivni umjetnik (dirigent ženskog zbora, glasovirska pratnja solista i ansambla). Kao glazbenik ipak je najjače i najduže bila povezana s Operom splitskog Hrvatskoga narodnog kazališta, u kojoj je dugi niz godina radila kao korepetitor opernih solista. Korepetitorskom djelatnošću bavila se i nakon odlaska u mirovinu, sve do same smrti. Cjelokupnim pak radom dala je znatan prinos splitskom glazbenom životu.

Ivan Bošković